

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 449.)

51

Εἰλητὸν περιέχον, α') ἴσον χρυσοβούλλου Μιχαήλ Δούκα (ὁ Παρπινάκιος οὗτος) ἐλλιποῦς τὴν ἀρχὴν πλέον τοῦ ἡμίσεος, γεγεννημένου τῷ 573 (+ 1073), δι' οὗ δωρεῖται τῷ πρωτοπροέδρῳ κυρῷ Ἀνδρονίκῳ Δούκᾳ, πρωτοβεστιαρῷ καὶ μεγάλῳ δομestικῷ, τὰ ἀποσπασθέντα πράγματα ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως τῶν Ἀλωπεκῶν. — β') ἴσον ἐντάλματος τοῦ αὐτοῦ. — γ') ἴσον πρακτικοῦ τῆς τῶν εἰρημένων προαστείων ἀναμετρήσεως καὶ παραδόσεως αὐτῶν πρὸς τὸ μέρος τοῦ πρωτοπροέδρου κυρῷ Ἀνδρονίκῳ. Ἐν δὲ τῷ τέλει αὐτοῦ ἀναγινώσκεται: « + Ἀδάμ πατριαρχικὸς τοτάριος, καὶ δομestικός τοῦ σεκρέτου τοῦ οἰκονόμου. — Εἶχε δὲ καὶ βουλλὰν μολυβδίνην κάτωθεν ἀπρωρημένην, καὶ ὑπογραφήν: + Ὁ εὐτελής μοναχὸς Θεόκτιστος καὶ καθηγούμενος τῆς Παναχράντου μονῆς + — Τὸ παρὸν ἴσον παρεκβλήθην ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων χαρτίων ἐν τῷ 573 ἡμᾶς ἱεροχατοφυλακείᾳ τῆς μητροπόλεως Μιλήτου καὶ ἰσάζου εὐρῶν ὑπέγραψα..... [τῆς] μητροπόλεως Μιλήτου Γεώργιος..... + ». Ὁπισθεν δ' αὐτοῦ εὕρηται δύο κατάλογοι: ὧν ὁ μὲν εἶς, περιλαμβάνων τὰς ἱεράς εἰκόνας, τὰ ἅγια λείψνα, τὰ ἀναγινωσκόμενα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκκλησίας βιβλία, τὰ χρυσὰ καὶ ἀργυρὰ σκεύη, τὰ χρυσόβουλλα, ἅτινα τῷ τότε ἦσαν δέκα καὶ ὀκτώ, παλαιὰ καὶ νέκ σώζοντα καὶ τὰς χρυσὰς σφραγίδας αὐτῶν, γέγονε κατὰ μῆνα Ἰούλιον τῆς πέμπτης ἐπινεμήσεως παρὰ τοῦ καθηγουμένου τῆς μονῆς εὐτελοῦς μοναχοῦ Γερμανοῦ, καὶ παρεδόθη τῷ ἐκκλησιάρχῃ μοναχῷ κυρῷ Κωνσταντῷ παρόντων καὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἱερέων. Ὁ δὲ ἕτερος περιλαμβάνων τὰ βιβλία τῆς μονῆς (τὰ μὴ ἀναγινωσκόμενα ἴσως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) γέγονεν ἐπὶ τῆς ἡγουμανείας τοῦ ἱερομονάχου κυρίου Γρηγορίου ἐν ἔτει 577 (+ 1108).

52

Ἰσον βασιλικῆς γραφῆς, ἐλλιποῦς τὴν ἀρχὴν, Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ πρὸς Χριστοφόρον Κοψινὸν τὸν ἀναγράφει τῆς νήσου Κῶ, δι' ἧς ἀποστρατεύονται οἱ προσκαθήμενοι τῇ Πάτμῳ, καὶ ὑπηρετοῦντες τῇ μονῇ, δοθέν τῷ ὁσίῳ Χριστοδούλῳ, καὶ φέρον τοιάνδε ὑπογραφήν: + Χριστοφόρος μάρτυρας μέγας χαρτολάριος καὶ ἀναγραφεὺς τῆς νήσου

Κῶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου ὁ Κοψινός. + ». Ἔστι δ' ἐκδεδομένη κατὰ Ἀπρίλιον τῆς δωδεκάτης ἰνδικτιῶνος, ἥτις συμπίπτει τῷ 577 (+ 1089) (1).

53

Ὅρισμοι βασιλικοὶ ἀνώνυμοι τρεῖς (Ἀνδρονίκου ἴσως τοῦ Παλαιολόγου) περὶ τοῦ διατηρεῖσθαι τὰ τῆς μονῆς τέσσαρα πλατύδια ἀνενόχλητα καὶ ἀνεπηρέαστα ἀπὸ τε τῆς τοῦ κομμερκίου δόσεως, καὶ τῶν λοιπῶν συνήθων, ἐνθα ἂν ἀπέρχονται. Ἄνευ χρονολογίας.

54

Ὅρισμός Θεοδώρου Αὐγούστης Παλαιολογίνης συζύγου Μιχαήλ τοῦ Παλαιολόγου, περὶ ἐλευθερίας τῶν πλοίων τῆς μονῆς. Σώζεται ἡ ἐκ μολυβδίου σφραγὶς αὐτῆς, ἔχουσα ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν τὴν Θεοτόκον ἐπὶ θρόνου καθήμενην, καὶ φέρουσαν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν βρέφος ἐπὶ τῶν γονάτων, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου τὴν Θεοδώραν ἱσταμένην· δεξιόθεν δ' αὐτῆς καὶ ἀριστερόθεν ἀναγινώσκεται: « Θεοδώρα εὐσεβεστάτη αὐτοῦστη Δούκκινα ἡ Παλαιολογίνα. » Ἀρχεται: « Πρόκειται μὲν τῇ σεβασμιωτάτῃ μορῇ τοῦ ἐν ἀπο-

(1) Δικαιοσύνης πράττομεν ἔργον ἀνακαλούμενοι ἐν μέρει τὰ πρὸς ἔλεγχον τοῦ Γαλάτου κ. Lebarbier παρ' ἡμῶν ἄλλοτε γραφέντα [Πανδ. τόμ. 1Β', σελ. 541] πάντας γὰρ « δεῖ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς ἀληθείας καὶ τὰ οἰκτιρὰ ἀναίρειν, » κατὰ τὸν πρότασιν τῶν φιλοσόφων [Ἀριστοτ. Ἠθ. Νικομ. Α', ζ']. Ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ ὡς πλασματογράφον ἡλέγημεν τὸν ἄνδρα περὶ τοῦδε ἰδιαζόντως τοῦ ἐγγράφου, οὐκ ἐκ τινος δυσμενείας ἢ ἄλλης αἰτίας ἀγόμενοι, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, διότι ἀπειράκις τὸ τῆς μονῆς ἀρχεῖον μετὰ τοῦ φίλου ἱεροθέου ἀνασκαλεύσαντες, καὶ, ἔξω εἰπαῖν, καταφαγόντες, οὐκ ἠδυνήθημεν ἀνιχνεύσαι αὐτό. Νῦν δ' ὅτε, χάρις τῇ τοῦ πολυτιμήτου ἡμῖν φίλου ἐμμόνῳ ἐρεύνῃ, ἀνευρέθη τὸ τοιοῦτον ἔγγραφο, ἐν ἅλλοις ἥκιστα σπουδαίους συναναπεφυρμένον ὑπὲρ τοῦ πρώην βιβλιοφύλακος, δικαιούμεν τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ περὶ τῆς τοῦ ἐγγράφου μόνον ὑπάρξεως, ἐῶντες ἀτρέπτους καὶ ἀναλλοιώτους τὰς λοιπὰς ἡμῶν ἀντιρρήσεις ὡς δὴ καὶ ἐπιβρῶνυσιν αὐτὸ τὸ ἀνευρεθὲν, προσπαροδεικνύον, ὅτι οὐδ' ἐρῶς ἀνέγνω ὁ κ. Lebarbier, οὐδὲ καλῶς ἐνενόησε τὸ περιεχόμενον. Πρῶτον μὲν γὰρ βλέπομεν, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦτο Χριστοφόρου τοῦ μεγίστου ἐντάλμα, ὡς ἔλεγεν, ἀλλὰ τοῦ ἀποκράτορος Ἀλεξίου γραφὴ πρὸς αὐτὸν τοῦτον, περὶ ἐστρατείας τῶν ἐν τῇ Πάτμῳ προσκαθημένων καὶ τῇ μονῇ μισοθαρνούντων· οὗτος δὲ τῷ βασιλικῷ ὑπέκρινεν προσταγμάτων ἐπαχερήρησε Χριστοδούλῳ τῷ τῆς ὁσίας μνήμης τῷ τῆς γραφῆς αὐτῆς τὸ ἀντίγραφον. Δεύτερον δὲ, ὁ τῆς ἐκδόσεως τῆς γραφῆς χρόνος, οὐχὶ τὸ 1094 (ἀπὸτε οὐκ ἦν ἐν ταῖς ἡμετέροις ὁ ὅσιος, ὡς περὶ ἐλέγομεν,) ἀλλὰ τὸ 1089 ὅτε ἐστίν, ὅτινι ἡ ἐμφερομένη ἰδ' προσπίπτει ἰνδικτιῶν. Φέρει δὲ τὸ παρὸν ἐγγραφοῦν ὑποκάτωθεν σφραγίδα μολυβδίνην διαμέτρου 00,20 γαλ. μ., ἐκ λινῆς ἀπρωρημένην μηρίνου, καὶ παριστάσαν ἑνθὲν μὲν τὴν Θεοτόκον ἑνὸς κόκλου, ἐπικάλπιον τὸν Σωτήρα ἔχουσαν, ἀνατεταμένης δὲ τὰς χεῖρας (ὡς περὶ εἰκονίζεται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ζωγράφων ἡ Πλατυτέρα τοῦ οὐρανοῦ,) καὶ ἐπιγραφὴν ΜΡ. ΘΥ. + ἑνθὲν δὲ τὸν ἀρχάγγελον Μιχαήλ ὄρθιον, τῇ μὲν δεξιᾷ δόρυ κατέχοντα, τῇ δ' ἀριστερᾷ τὴν τοῦ κόσμου σφαῖραν, καὶ ἐπιγραφὴν ΑΡΧ. ΜΙ., περίε δὲ: + ΣΕΚΕΘΕ ΠΑΝΑΓΝΕΟΥΣΙΝ ΧΩΦΟΡ. (Σκέπε πάντα γνέψιν Χριστοφόρου.)

στόλοις ἡγαπημένου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῇ κατὰ τὴν Πάτριον διακειμένη, προστάγματα τῶν αὐοιδίμων βασιλέων.»

55

Πρᾶξις τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης περὶ καταμερήσεως τῆς χωρήσεως τοῦ τῆς μονῆς πλοίου, φέρουσα τὰς ἰδιοχείρους ὑπογραφὰς τῶν σεκρετικῶν. Ἀρχεται: «Τῆς σεβασμίας μοῦνης τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πάτρῳ διακειμένης.» (1)

56

Ἰσα' α) Δεήσεως (ἀναφορᾶς) Ἀρσενίου καθηγουμένου τῆς μονῆς πρὸς τὸν βασιλέα Ἀλέξιον (τὸν Γ'), ἐν ᾗ ἀναφέρεται ὅτι ἐγγὺς τῶν ἐκτὸν πενήτην μοναχῶν ἠσκούντο ἐν τῇ μονῇ. Ἀρχεται: «Τοι μῶντες οἱ ἀτάξιοι δοῦλοι, καὶ εὐτελεῖς εὐχέται τῆς κραταιᾶς καὶ ἀγίας βασιλείας σου ἀναφύομεν, δέσποτα ἡμῶν ἀγίε.» — β) Λύσεως τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου περὶ τοῦ ἐν τῇ Κρήτῃ μοναστηρίου τῆς μονῆς, καὶ τοῦ ἀκινήτου αὐτοῦ ἐξεδόθη τῷ ςψέ (+ 1197), καὶ ἄρχεται: «Ἡ βασιλεία μου ἅμα μὲν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς σεβασμίαν μοιήν ἐμπλατύνεσθαι θέλουσα, ἅμα δὲ καὶ τὸ ἐντὸς δηλούμενον ἀνεγερθῆναι μοναστήριον παρὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐκείνου ἐπισκόπου Καλαμῶν.» Ἐν δὲ τῷ τέλει. «+ Ὁ κριτὴς τοῦ βήλου Κωνσταντῖνος πρωτοβεβελίσμιος ὁ Βαλαμῶν τὰ παρόντα Ἰσα τῆς τε ὑπομνήσεως, καὶ τῆς βασιλικῆς λύσεως τοῖς πρωτοτέτοις ἀντιβαλὼν ὑπέγραψα.+»

57

Ἰσον βασιλικῶν ὁρισμῶν (ἀδελφῶν βασιλέως) διορίζοντος κατέχειν τοὺς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου μοναχοὺς ἐλευθέρως καὶ ἐνενοχλήτως τὰ ἐν τῇ Κῶ μετόχια, τὰ ἐν τῇ Λέρῳ, καὶ τὸ κατὰ τὸν Μαϊάνδρον ἐπιλεγόμενον τοῦ Πύργου, καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς παροίκους, ξένους καὶ ἀνεπιγνώστους τῷ δημοσίῳ εἶναι, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν βασιλικῶν χρυσοβούλλων. Ἀρχεται: «Πρόκειαι μὲν τῇ κατὰ τὴν νήσον Πάτριον διακειμένη σεβασμίᾳ μοιῇ.»

58

Σιγίλλιον βασιλικὸν (Ἰωάννου Ἰσως τοῦ Β' τῶν Παλαιολόγων,) δι' οὗ ἐπιχορηγεῖται τοῖς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου μοναχοῖς κατέχειν ἀνενοχλήτως, ἀναφαιρέτως τε καὶ ἀναποσπάστως τὸ ἐν τῇ νήσῳ Λήμνῃ μετόχιον τοῦ τιμίου Ἀρχιστρατήγου μετὰ τῶν προσόντων αὐτῷ κτημάτων, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν δηλωθέντων παρόντων, ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ Λέρῳ ἑτέροις κτήμασι αὐτῶν. Ἀρχεται: «Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ τῆς κατὰ τὴν Πάτριον σεβασμίας μοῦνης.»

59

Ἰσον βασιλικῶν ὁρισμῶν Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ἵνα τὰ τῆς μονῆς σπανδάλια διαμένωσιν ἀνενοχλήτως, ἐνθα ἂν καὶ ἀπέρχωνται, ἀπὸ πάσης δημοσιακῆς συζητήσεως, κομμερκίου, νκυλοκταρτιατικοῦ, σκλητικοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν προγεγονότων βασιλικῶν ὁρισμῶν. Ἀρχεται: «Ἐπεὶ οἱ μοναχοὶ οἱ ἀπὸ τῆς σεβασμίας μοῦνης τῆς βασιλείας μου, τῆς ἐν τῇ Πάτρῳ διακειμένης.» Ἐν τῷ τέλει φέρει τὴν ἐξῆς ἐπιθεωρίωσιν: «+ Τὸ παρὸν Ἰσον μετὰ καὶ τοῦ πρωτοτέτου τοῦ θείου καὶ βασιλικῶν ὁρισμῶν ἀντιβαλὼν, καὶ κατὰ πάντα ἰσάζον εὐρὼν ὑπέγραψα+ Ὁ εὐτελεῖς ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ.+»

60

Ἰσον βασιλικῆς προστάξεως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ, κατ' αἵτησιν τοῦ ἡγουμένου τῆς μονῆς Λεοντίου, δι' ἧς, ἀντὶ τῶν εἰς τὴν μονὴν διδομένων ἐπτακοσίων μοδίων σίτου, δίδονται εἰς τὸ ἐξῆς νομίσματα. Λαβωθὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ δυσανάγνωστον. Ἀρχεται: «Τοῖς ἐνασκουμένοις ἐν τῇ κατὰ τὴν νήσον Πάτριον ἰδρυμένῃ σεβασμίᾳ μοιῇ.» Ἐν δὲ τῷ τέλει: «+ Τὸ παρὸν Ἰσον τῷ ἐμφανισθέντι μοι πρωτοτέτῳ πεπιστωμένῳ προσκυνητῷ βασιλικῷ καὶ θείῳ ἰσάζον εὐρὼν ὑπέγραψα»

+ Ὁ πρωτοασηκηρῆς Νικόλαος ὁ Ζωναράς τὸ παρὸν Ἰσον μετὰ τοῦ ἐμφανισθέντος μοι πρωτοτέτου προσκυνητοῦ προστάγματος ἀντιβαλὼν, ὡς ἰσάζον τῷ πρωτοτέτῳ ὑπέγραψα+»

+ Ὁ δικαιοδότης Θεόδωρος ὁ Παντεχνῆς ἀντιβαλὼν ὁμοίως ὑπέγραψα+»

+ Ὁ κοιαιίστωρ Γεώργιος καὶ αὐτὸς ἀντιβαλὼν ὁμοίως ὑπέγραψα.+»

61

Ὅρισμός βασιλικῆς (Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου) δυσανάγνωστος, ἵνα ἡ μονὴ κατέχη καὶ νέμῃται γῆν ζευγαρίων τεσσάρων πλησίον τοῦ Πύργου διακειμένην. Ἀρχεται: «Ἐφθασε μὲν ἡ βασιλεία μου διὰ χρυσοβούλλου αὐτῆς δωρῆσθαι τῇ κατὰ τὴν Πάτριον σεβασμίᾳ μοιῇ.»

62

Ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς ἀναμετρήσεως τῶν ἐν τῇ Λέρῳ προαστείων Περθενίου καὶ Τερμενίου, καὶ τοῦ Κάστρου τοῦ Παντελίου (ὅρα ὁπισθεν ἀριθ. 50, δ'). Εἰσὶ δὲ τὰ φύλλα τοῦ χάρτου ἀσυναρτήτως συγκεκολλημένα.

63

Ἰσον βασιλικῶν πιπτακίου περὶ τῆς Λειψοῦς, τοῦ Περθενίου, τῶν Τερμενίων καὶ τοῦ ἡμίσεως κάστρου τοῦ Παντελίου. Ὅμοιον τούτῳ περιέχει καὶ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 50 εἰλητόν.

(1) Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐστὶν ἡ παρ' ἡμῶν ἐκδοθεῖσα μετὰ τῶν ἐφεξῆς δύο ἐτέρων ἀριθ. 69 καὶ 70 [ὅρα Πανδ. τόμ. ΙΗ', σελ. 225.]

64

Ἐν τούτῳ περιέχονται, α) Πρόσταξις βασιλική (ἴσ. Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου) ἐπιβραβευθεῖσα τῷ τιμιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ κυρῷ Μιχαὴλ ἡγουμένῳ τῆς ἐν τῷ Λάτρῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Παύλου, ἵνα καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν ἔχωσι τὴν τιμὴν ἐν τε ταῖς ἀπανταχοῦ προελεύσεσιν, ἔτι δὲ καὶ προεδρίαις καὶ στάσεσιν. Ἀρχεται: «Φθάσει μὲν οὖν ἤδη ἡ κατὰ τὸ Λάτρον σεβασμία μονή, ἡ τῷ τοῦ ἁγίου καὶ θαυματουργοῦ σεμνονομένῳ Παύλῳ ὀνόματι.» — β) Ὁμοία τοῦ αὐτοῦ βασιλέως ἀρχομένη: «Οἱ ἐν τῇ κατὰ τὸ Λάτρον διακειμένη ἁγία μονὴ τοῦ ἁγίου Παύλου ἀσκούμενοι μοναχοί.»

65

Πιττάκιον βασιλικὸν (ἴσ. Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου) τέσσαρα, λελωθημένον ἐν μέρει καὶ δυσανάγνωστα, διαλαμβάνοντα περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν πλοίων τῆς μονῆς.

66

Ἀποκαταστατικὸν σιγίλλιδες γράμμα τοῦ ἀναγραφέως τῆς Ῥόδου καὶ τῶν περὶ αὐτήν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων, περὶ τε τῶν ἐν Λέρῳ καὶ Καλύμνῳ κτημάτων τῆς μονῆς, περὶ τῆς Λειψοῦς καὶ Φαρμάκου, ἰδίως δὲ περιγράφον ὁροθετικῶς τὴν ἔκτασιν τῶν ἐν Κῷ κτημάτων. Ταῦτα δὲ πάντα, κατὰ τὴν περίληψιν τῶν βασιλικῶν χρυσοβούλλων καὶ ὁρισμῶν, καθέξει ἡ μονὴ ἀνενοχλήτως καὶ ἀνεπηρέαστως. Ἄνευ χρονολογίας. Ἀρχεται: «Τὴν ἀπογραφὴν καὶ ἀποκατάστασιν ποιουμένων ἡμῶν τῆς νήσου Ῥόδου καὶ τῶν περὶ αὐτήν, ἀλλὰ δὴ καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων.» Ἐν τῷ τέλει: «†Ὁ δοῦλος τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως ἀπογραφεὺς τῆς νήσου Ῥόδου, καὶ τῶν περὶ αὐτήν, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων, Λέων ὁ Εὐσκαρμάρης.†»

67

Ἀποκαταστατικὸν τοῦ αὐτοῦ ἀναγραφέως τῆς Ῥόδου καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων, ἐν ᾧ ἀναφέρονται ὀνομαστὶ οἱ ἐν τῇ Λέρῳ προσκαθήμενοι, καὶ τὰ ἐν τῇ Κῷ κτήματα τῆς μονῆς. Ἡ ἀρχὴ διέφθαρται. Φέρει ὑποκάτωθεν μολυβδίνην σφραγίδα, παριστῶσαν ἐκ τοῦ ἐνὸς μὲν τὴν Θεοτόκον ὀρθίαν καὶ τὸν Χριστὸν φέρουσαν ἐν ἀγκάλας, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου τοὺς ἐφεξῆς στίχους.

Βροτῶν ροῆς ἡ στάσις τὰς πράξεις κύρο[ν],

Αἰῶσι μακροῖς τῆς ροῆς θ[ε]ῖα, κόρ[η].

Ἀχρονολόγητον καὶ αὐτό.

68

Ἀπογραφῆς γράμμα ἐν μεμβράνῃ, σισιπὸς καὶ λίαν δυσανάγνωστον, ὅπερ ἐγένετο ἐν ἔτει ρψζγ' (†1253) ὑπὸ τοῦ ἀναγραφέως καὶ ἐξισωτοῦ τῶν νήσων Λέρνῃς καὶ Καλύμνου Κωνσταντίνου. Ἀρχεται:

«Καθ' ὁρισμὸν βασιλικὸν πρὸς ἀπογραφὴν καὶ ἐξισωσιν τῶν νήσων Λέρνῃς καὶ Καλύμνου ποιούμενοι.»

69

Ἴσον γράμματος τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης περὶ ἐξκουστίας τοῦ πλοίου τῆς μονῆς, καὶ τῆς χωρήσεως αὐτοῦ ὁπόσων μοδίων τῆς θαλάσσης ὑπάρχει. Ἀρχεται: «Ἐφθασε μὲν ἐξαμωθῆναι παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς σεκρέτου τῆς θαλάσσης, καὶ παραδοθῆναι τῷ μέρει τῆς σεβασμίας μονῆς.»

70

Γράμμα τοῦ σεκρέτου τῆς θαλάσσης διαλαμβάνον ὁπόσων ἐστὶ πήχεων κατὰ τε μῆκος πλάτος καὶ βάθος τὸ νεωστὶ ναυπηγηθὲν πλοῖον τῆς μονῆς. ἔχει τὰς ἰδιοχείρους ὑπογραφὰς τῶν σεκρετικῶν τοῦ αὐτοῦ σεκρέτου, καὶ γέγονεν, ὡς εἰκάζεται, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου Γ' Ἀγγέλου τοῦ Κομνηνοῦ· τότε καὶ γὰρ ἦν ἡγούμενος τῆς μονῆς ὁ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος Ἀρσένιος. Ἀρχεται: «Ἡ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ διακειμένη σεβασμία μονὴ τοῦ ἐν ἀποστόλοις ἡγαπημένου.»

71

Ἴσον τοῦ ἀνωτέρω γράμματος πεπιστωμένον ὡς ἐξῆς: «†Ὁ κριτὴς τοῦ βήλου Ἀνδρόνικος σεβαστός... ὁ... ἄριος τὸ παρὸν ἴσον τῷ ἐνφανεσθέντι μοι πρωτοτύπῳ ἀντιβαλὼν καὶ ἰσάζον εὐρὼν ὑπέγραψα.†»

72

Πιττάκιον βασιλικὸν [ἴσ. Ἀνδρονίκου τοῦ πρεσβυτέρου] πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Κῷ Γεώργιον Βαλσαμῶνα περὶ τοῦ μὴ κατεπεμβάινειν καὶ καταπλεονεκτεῖν τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἄλσου μοναχῶν τὸν τῆς Κῷ ἐπίσκοπον. Ἄνευ χρονολογίας. Ἀρχεται: «Γραμματικὴ τῆς βασιλείας μου δοῦξ τῆς νήσου Κῷ Γεώργιε Βαλσαμῶν.»

73

Πιττάκιον ἀδήλου βασιλέως, πιθανῶς δὲ τῶν νεωτέρων τινὸς Παλαιολόγων, ὡς εἰκάζεται ἐκ τοῦ χαρακτηρὸς τῆς γραφῆς, λελωθημένον ἐκ τοῦ πλαγίου δεξιοῦ μέρους, πρὸς τὸν μητροπολίτην τῆς Χίου, ἵνα ἐλευθέρως κατέχωσιν εἰς κυβέρνησιν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Θεολόγου μοναχοὶ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, διδῶσι δὲ αὐτῷ τὸ κανονικὸν δίκαιον. (Ἀδελφον δὲ ποῦ ἔκειτο ἡ τοιαύτη μονή· ἴσως ἐν τῇ Χίῳ.) Ἀρχεται: «Ἱερῶτατε μητροπολίτα Χίου καὶ ὑπέρτιμε. Οἶδας ὅτι ἡ νήσος ἡ Πάτμος.»

74

Γράμμα Ζωῆς Δούκαινας Φιλανθρωπίνῃς, ἵνα μὴ ἐνοχλῶνται οἱ μοναχοὶ ὑπὸ τῶν κεφαλατικευόντων, ἢ καὶ ἄλλων τινῶν. Σώζεται ἡ ἐπὶ κηροῦ σφραγὶς σὺτῆς, καὶ ἀρχεται: «Ἐπεὶ οἱ παρόντες μοναχοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Πάτμου ἐκατέλαβον πρὸς με.»

75

Πρακτικὸν παραδόσεως ἐν μεμβράνῃ τῆς ἐν τῇ Κῷ μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ τῶν καθαρπυγόντων αὐτῆς κτημάτων ἐπιστροφῇ, ἐνεργηθείσης κατὰ διαταγὴν τῆς αὐγούστης (τῆς Θεοδώρας ἱσως, συζύγου Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου,) ὑπὸ τοῦ Μιχαὴλ Βασιλικιώτου πρὸς τὸν ἡγούμενον τῆς ἐν Πάτρῳ μονῆς Γερμανόν. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ ἡ κραταιὰ καὶ ἁγία ἡμῶν κυρία καὶ Δέσποινα διὰ ψυχικῆς ἔνεκα σωτηρίας τῆς ἁγίας βασιλείας αὐτῆς ἐδωρήσατο τὸ εἰς τὴν Κῷ διακείμενον μοναστήριον.*»

76

Σιγίλλιον βασιλικὸν [ἱσ. Ἰσακίου Ἀγγέλου ἢ Ἀλεξίου Γ'] περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δυσικοῦ, λελωδημένον καὶ δυσανάγνωστον, ἄνευ χρονολογίας. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ ὁ ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῶν Φυγέλων Ἰωάννης Κουβουκλείσης.*»

77

Πρακτικὸν ἀνυγραφείως περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Δυσικοῦ μονῆς, καὶ τῶν μισθίων δουλευτῶν καὶ κτημάτων αὐτῆς, ἅτινα ἐξ ἀφιέρωσεως τοῦ κτήτορος αὐτῆς Κουβουκλείσιου περιῆλθον εἰς τὴν μονὴν τοῦ Θεολόγου. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ μετὰ τῶν ἄλλων, ὧν ἀπεγραφάμεθα ἐν τῷ θέματι τῶν Θρακησίων εὔρομεν καὶ τὴν ἐν τῷ ἐμπορείῳ τῶν Φυγέλων.*»

78

Γράμμα βασιλικὸν [Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου] πρὸς τὴν πρωτοσεβαστὴν Μαρίαν Κομνηνὴν Ἀσκαρίαν περὶ τοῦ μὴ ἐνοχλεῖν τοὺς ἀνθρώπους αὐτῆς τοὺς μοναχοὺς, καὶ ἀπέχειν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς διὰ χρυσοδοῦλλου δωρηθείσης τῇ μονῇ γῆς, ἐπονομαζομένης ἡ Γωνία τοῦ Πετάκη. Ἀρχεται: «*Ἀνεψία τῆς βασιλείας μου πρωτοσεβαστή.*»

79

Πεττάκιον βασιλικὸν [Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου] περὶ τῆς αὐτῆς γῆς πρὸς τὸν ἐνεργοῦντα τὰ τοῦ δημοσίου δίκαια. Ἀρχεται: «*Ἐπεὶ τὸ μέρος τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς βασιλείας μου.*»

80

Λέξεις τῶν ἐποίκων τῆς νήσου Κῷ πρὸς τὸν βασιλέα, δι' ἧς μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ μονὴ τῶν Σπονδῶν ἀνήκει τῇ μονῇ τῆς Πάτρῳ. Ἀρχεται: «*Τοιμῶντες οἱ δοῦλοι καὶ σκλάβοι (sic) τῆς κραταιᾶς καὶ ἁγίας βασιλείας σου δέσποτά μου.*»

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΕΝ ΜΑΝΗ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. Ἰδε. φυλλάδ. 449.)

Ἀνωθεν τοῦ χωρίου «*Κουτίφαρη*» ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ὅπου ὑπάρχει μικρὸν τι ὁροπέδιον, μοὶ εἶπον, ὅτι ὑπάρχει καὶ φρούριον τι «*τοῦ Μελιγγοῦ*» (1) καλούμενον. Καὶ ὡς φαίνεται, ἐκτίσθη ἐκεῖσε διὰ τὸ ἀπότομον τοῦ ὄρους ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῶν ἐνταῦθα διαμενόντων ἀπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ εἰσβολῆς τῶν Σλαίων, περὶ ὧν ὁ Πορφυρογέννητος λέγει: «*Μόνοι δὲ οἱ Ἐξερίται καὶ οἱ Μιληγγοὶ κατελείφθησαν*» (ἀνυπότακτοι) ὑπὸ τὴν Λακεδαιμονίαν καὶ τὸ ἔλος. Καὶ ἐπειδὴ ὄρος ἐστὶν ἐκεῖσε μέγα καὶ ὕψηλότατον, καλούμενον Πενταδάκτυλος, καὶ εἰσέρχεται ὡσπερ τράχηλος εἰς τὴν θάλασσαν, ἕως πολλοῦ διαστήματος, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον δύσκολον, κατέκρησεν εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ αὐτοῦ ὄρους ὅτε μὲν τῷ ἐν μέρει οἱ Μιληγγοί, ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ οἱ Ἐξερίται.» (Κωνσταν. Πορφυρογέν. Κεφάλ. γ' τῆς πρὸς τὸν ἴδιον υἱὸν συγγραφῆς.) Ἄρα λοιπὸν ἐν Θαλάμῃς ἡγεμόν τις τῶν Σλαίων εἶχε τὴν ἐδραν τοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀποστασίας αὐτῶν συμβάσης μεταξὺ τοῦ 829 — 867 μ. Χ. ἀπεσφύρη διὰ τὸ ἀσφαλέστερον εἰς τὸ ὄρος μετὰ τῶν ὁμοφύλων τοῦ, ὅθεν ἀντέκρουσε τὸν Βυζαντινὸν στρατηγόν, τὸν ἀποσταλέντα πρὸς καταδάμασιν αὐτῶν. Τότε ἱσως ἐκτίσθη καὶ τὸ ἐν λόγῳ φρούριον. Πολλάκις δ' ἐπανεστάτουν οἱ ἐν Λακωνίᾳ Σλαῦοι κατὰ τῶν Βυζαντινῶν, οἵτινες συχνάκις κατεστενοχώρησαν αὐτοὺς καὶ κατηφάνισαν, ἕως οὗ δὲν ἔμειναν ἐνταῦθα εἰμὴ ὀνόματά τινα τοπικὰ, ἀνυμνήσκοντα μόνον τὴν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ταύτῃ γῇ διαμονὴν αὐτῶν ἐπὶ τινὰς χρόνους.

Εἰς δὲ τὸ χωρίον «*Νεμιτζίη*», μόλις ἐν τέταρτον τῆς Κουτίφαρης ἀπέχον, εὔρον ἐντὸς ναοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν κειμένου καὶ κατερρημιμένου, τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς, ἐπὶ λίθου χρησιμεύοντος ἀντὶ ἁγίας Τραπεζῆς ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ἀλλὰ βεβαίως ἀλλαχόθεν μετακομισθέντος. Αἱ ἐπιγραφαὶ ὡς μία οὖσαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ λίθου, δυσκόλως διακρίνονται κατὰ τὰ ὅρια αὐτῶν· ὁ πανδαμάτωρ δὲ πλείστα ὅσα ἐξήλειψεν ἀπ' αὐτῶν γράμματα. Εἰκάζω μὴπως καὶ ὁ λίθος οὗτος μετηνέχθη ἐκ Θαλαμῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ὀνομάτων «*Εὐθυμοκλῆς*» καὶ «*Δάμοια*», ἅτινα ἀναφέρονται ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ τῇ παρὰ τῷ χώρῳ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἰωῦς εὑρεθείσῃ.

(1) Εἰς τὸ χωρίον «*Μελιτσα*», ἐδραν τοῦ δήμου Λεωκτρῶν νῦν, ὑπάρχει ἐκκλησία ἀρχαία ἐν τῇ νάρθηκι τῆς ὁποίας φαίνονται ἐξωγραφημένοι ἐπὶ τὸ Βυζαντινὸν αἱ κτίσεις τοῦ ναοῦ «*Κωνοταντίνος Μιληγγὸς καὶ σύζυγος αὐτοῦ.*»